

දිග්ගැස්සෙන ගෝලීය පසුබෑම පිලිබඳ හිතිය පිලිබිඹු කරන කොටස් වෙළඳපොළ කරනම්

Stock market gyrations reflect fears of protracted global slump

පැට්‍රික් ඕ කොනර් විසිනි

2009 අගෝස්තු 19

එක්සත් ජනපද හා ජාත්‍යන්තර කොටස් වෙළඳපොළවල් 17 දින තියුණු වැටීමකින් පසුව 18 දින අලාභයෙන් කොටසක් යළි පියවූවේය. මෙම අස්ථාවරත්වය පිලිබිඹු කරන්නේ, මෑතක දී ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් සලකුණු කල දල දේශීය නිෂ්පාදනයේ (දේශීය) වර්ධනය කිබියදීත් ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදයේ ගැඹුරුවීම පිලිබඳ කනස්සල්ලයි.

එක්සත් ජනපදයේ ඩව් ජෝන්ස් කාර්මික දර්ශකය 7 දින සියයට 0.8 කින් ද 10 වන දින තවත් සියයට 2 කින් ද පහත වැටී 18 වන දින 0.9 කින් ඉහල නැංගේය. එස් ඇන්ඩ් පී 500 දර්ශකය 10 වන දින සියයට 2.4 කින් පහත වැටී 18 දින සියයට 1 කින් ඉහල නැඟුණි.

ලොව පුරාම මේ හා සමාන ප්‍රවණතාවක් දැකගත හැකි විය. පසුගිය වසරේ නොවැම්බරයෙන් පසුව විශාලතම වැටීම සලකුණු කරමින් චීනයේ ෂැංහයි සම්මිශ්‍රිත දර්ශකය 10 වන දින සියයට 5.8 කින් ද, ජපානයේ නිකේ 225 දර්ශකය සියයට 3.1 කින් ද, ජර්මන් ඩැක්ස් සියයට 2 කින් ද, ප්‍රන්සයේ කැක් 40 සියයට 2.2 කින් ද ලංසනයේ ෆීච් 100 දර්ශකය සියයට 1.5 කින් ද පහත වැටුණි. සියලු වෙළඳපොළවල් 18 වන දින යම් ප්‍රගතියක් පෙන්වුම් කල ද එම සතිය පැවතුනේ මන්දගාමීවය.

මෙම අනිශ්චිත භාවය හටගත්තේ ජර්මනිය, ප්‍රන්සය හා ජපානය දෙවන කාර්තුව සඳහා දේශීය වර්ධනයෙහි ප්‍රගතියක් වාර්තා කල අතර වාරයේය. "රථවාහන සඳහා මුදල්" යන එක්සත් ජනපද ආන්ඩුව නව මෝටර් රථ මිලට ගැනීමේදී ලබාදුන් සහන ද සැලකිල්ලට ගනිමින් බොහෝ අර්ථශාස්ත්‍රඥයින්, තුන්වන කාර්තුවේ ඇමරිකානු දේශීය ද හොඳ අතට හැරේ යයි බලාපොරොත්තු පල කලහ.

"ආන්ඩුවේ උත්තේජක දීමනා ක්ෂයවී යෑමත් සමඟ ලෝක ආර්ථිකය දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණපානු

ඇතැයි යන බිය වෙළඳපොළවල් ප්‍රදර්ශනය කරයි" යනුවෙන් වෝල් ස්ට්‍රීට් ජර්නලය ප්‍රකාශ කලේය. අර්ථශාස්ත්‍රඥයන් ගනනාවක්ම පෙන්වා දුන්නේ දේශීය හොඳ තත්ත්වයක් සලකුණු කලේ පුද්ගලික අංශයේ ආර්ථික කටයුතුවල කුමන හෝ පනගැස්මකට වඩා ඩොලර් බිලියන ගනනින් සම්බන්ධීකරනය කල මූල්‍ය උත්තේජක වැඩසටහන් හේතුකොටගෙන බවයි. උත්තේජක බලපෑම් අවසන් වීමත් සමඟ පසුබෑම අලුත්වේ යයි පුලුල් ලෙස පැතිරුණු බියක් පවතියි.

"ගොඩපීමේ ඡායාමාත්‍රයක්" පිලිබඳ සලකුණු දක්නට ලැබුන ද බොහෝ දියුණු ආර්ථිකයන්හි ආර්ථික උත්තේජන, නැඟී එන පොදු නයගැතිකම නිසා වැඩි කලක් පවත්වාගෙන යා නොහැකිවනු ඇතැයි ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ (ජාමූඅ) ප්‍රධාන අර්ථශාස්ත්‍රඥ ඔලිවර් බ්ලැන්චාඩ් අනතුරු ඇඟවීය. "ආපසු හැරීම සරල නොවනු ඇත. අර්බුදය ගැඹුරු කැලැල් ඉතිරිකොට තිබේ. ඒවා තවත් වසර බොහෝ ගනනක් යන තෙක් ඉල්ලුම හා සැපයුම යන දෙකටම බලපානු ඇත."

"වර්ධනයේ පරන මාවතට" යළි පිවිසීම කෙරෙහි ඇත්තේ මඳදු බලාපොරොත්තුවකැයි ද ඉදිරි කාර්තු කිහිපයක බොහෝ දියුණු ආර්ථිකයන්හි දේශීය පිලබඳ ශුභවාදී අනාවැකි, "එලඹෙන වසරේ යම් කාලයක් යන තෙක් මුදුනටම ලඟාවේ යයි අපේක්ෂා කල නොහැකි විරැකියාව, පහත හෙළීමට තරම් ශක්තිමත් නොවනු ඇතැයි ද" බ්ලැන්චාඩ් අවධාරනය කලේය.

ජාමූඅ අර්ථශාස්ත්‍රඥයා පැහැදිලි කලේ ලෝක ආර්ථිකයෙහි මූලික ප්‍රතිසංවිධානයක අවශ්‍යතාවය ඉතිරිව තිබෙන බවයි. විශාල ජංගම ගිණුම් අතිරික්තයන් සහිත චීනය හා අනෙකුත් රටවල් දල අපනයන පහත හෙලා, දේශීය ඉල්ලුම තුලින් ආර්ථික වර්ධනය ඉහල නංවන අතර, එක්සත් ජනපදය හා අනෙකුත් දියුණු ආර්ථිකයන් "ස්වදේශයෙන් විදේශීය ඉල්ලුම කරා

මාරුවක්” සකස්කර ගත යුතුය. එනම් ජනගහනයේ පාරිභෝගික මට්ටම් වල ස්ථාවර කප්පාදුවක් කල යුතු බවයි.

ප්‍රමුඛ ධනෝත්පාදන රටවල කර්මාන්තයේ පුළුල් පදාසයක් උපුටාදැමීම සමඟ මෙම මාරුවීම් අත්වැල් බැඳ ගනු ඇත. “පරිභෝජනය දියුණු ආර්ථිකයන්හි සිට නැගිළි ආර්ථිකයන් වෙත මාරුවෙද්දී ලෝක ඉල්ලුමේ සංයුතියෙහි වෙනස්කම්, නිෂ්පාදන ව්‍යුහයෙහි වෙනස්කම් ඉල්ලුම් කරනු ඇත.” බ්ලැන්චාර්ඩ් එසේ පැවසීය.

එක්සත් ජනපදය තුළ “අයවැය හිඟයන් ඕනෑවට වැඩි කාලයක් පවත්වාගෙන යාම තුළින් නය තිරසර කිරීමේ ප්‍රශ්න ද එක්සත් ජනපද බැඳුම්කර හා ඩොලරය පිලිබඳ කනස්සල්ල හා රට තුළින් ප්‍රාග්ධනය විශාල වශයෙන් පිටතට ගලායාමට ද හේතුවී තිබේ.” යයි ඔහු අනතුරු ඇඟවයි. තව තවත් උත්තේජක පිරිවැය අවශ්‍ය කෙරෙන තත්ත්වයක් තුළ, මෙම වාතාවරනය මඟහැරිය හැකි එකම මඟ ලෙස බ්ලැන්චාර්ඩ් පෙන්වා දුන්නේ, “සෞඛ්‍ය සේවයේ ඉහල නැගෙන වියදම් ලෙස වේවා වයස්ගතවුවන්ගේ විශ්‍රාමික පිරිවැයේ බලපෑම ලෙස වේවා, අනාගතයේ වැඩිවන ශුභසාධන වැඩසටහන් සීමාකිරීමේ ව්‍යුහාත්මක පියවර ගැනීම” බවයි. වෙනත් ලෙසකින් කිවහොත් අත්‍යාවශ්‍ය සමාජ වැඩ සටහන් කපා දැමිය යුතු බවයි.

මෙම නිගමනයන් පෙන්වුම් කරන්නේ, ලෝක කොටස් වෙලදපොලවල කෙටිකාලීන උච්ඡාවචනයන් හා ව්‍යාපාරික කටයුතුවල ඉහල පහල යෑම් කෙසේ වෙතත්, පූර්ව අර්බුද අවධිය කරා පුනරාගමනයක් සිදු නොවනු ඇති බවයි. කාර්මික නිෂ්පාදනය දියුණු ආර්ථිකයන්හි සිට ලාභ ශ්‍රම වේදිකාවන් වෙත මාරු කිරීමත්, මූල්‍ය පරපුටු භාවයේ පුපුරන සුළු වර්ධනයත්, නයෙන් දහනය කෙරෙන පරිභෝජනය ප්‍රවලිත කිරීමත් මත පදනම්වූ ප්‍රාග්ධන සමුච්ඡයකරනයේ පැරනි යාන්ත්‍රණය බිඳවැටී තිබේ. එක්සත් ජනපද හා ජාත්‍යන්තර පරපුටු මූල්‍ය තත්ත්වයන් එම අඩුව පිරිමැසීමට උත්සාහ කරන්නේ, “අතිරික්ත” නිෂ්පාදන ධාරිතාව තව දුරටත් වැනසීම අරමුණුකොට ගත් පුළුල් ප්‍රතිව්‍යුහකරන න්‍යායපත්‍රයක් අතැතිව නිමක් නැති රැකියා විනාශයක් හා කම්කරු පන්තියේ ජීවන තත්ත්වයන් සඳහාම පිරිහෙලන නව සමතුලනයක් ගොඩනැගීම තුළින් ය.

මෙම සන්දර්භයෙහිලා ගොඩඒමක අංකුර ලන ආර්ථිකය පිලිබඳ නිල සාකච්ඡා අස්වාභාවික ස්වරූපයක් ගෙන තිබේ. විරැකියාව ඉහල යද්දී, පාරිභෝගික වියදම් අඩන්ඩව පහත වැටෙද්දී හා පෞද්ගලික ආයෝජන මන්දෝත්සාහිව තිබියදී පවා, පසුගිය මාර්තු වේදී වාර්තාගත ලෙස පහත වැටුණු එක්සත් ජනපද කොටස් වෙලදපොලේ ප්‍රමුඛයන්ගේ

කොටස්, කැපීපෙනෙන පරිදි යළි ඉහලට පැන තිබේ. බොහෝකොටම මෙසේ වී ඇත්තේ ආදායම පහත වැටීමට වැඩි වේගයකින් පිරිවැය කපාහැරීමට සමාගම් වලට ඉඩ සැලසීම නිසාය.

නිදසුනක් ලෙස, වාර්ෂික අනුපාතයකට අනුව සියයට 2.1 කින් අලෙවිය පහත වැටෙද්දී භීව්ලට්-පැකාඩ් යන යෝධ පරිගනක සමාගම, අවසන් කාර්තුවේ දී ඩොලර් බිලියන 1.6 ක ලාභයක් 18 වන දින ප්‍රකාශයට පත්කලේය. මෙම වසරේ එහි ලාභ ඉහල යාමට හේතුවූයේ මෑතකදී ඊඩ්ප්ස් යන සේවා ආයතනය පවරා ගැනීමයි. එම පවරා ගැනීමේදී රැකියා 24,000 ක් අහෝසි කල අතර, පසුගිය මැයි මාසයේ තවත් අතිරේක රැකියා 6,400 ක් කපා හරින බව නිවේදනය කර ඇත.

ඒ අතර වාරයේ මූල්‍ය පද්ධතිය අර්බුදයේ ගිලී තිබේ. එක්සත් ජනපද බැංකු පද්ධතිය නුබුන්වත් ද යන්න කිසිවෙකුත් නොදනියි. බැංකු සිය ශේෂපත්‍ර තරකිරීම සඳහා බෙහෙවින් ප්‍රමිඛන ලද වටිනාකම් පෙන්වන විස සහිත වත්කම් දැවැන්ත ප්‍රමාණයන්ගෙන් රඳවාගෙන සිටින අතර ඒවා කපාහැරීම හෝ විකුනා දැමීම ප්‍රතික්ෂේප කරති.

කඳු ගැසෙන බොල් නයෙහි රූපයෙන් බැංකු පද්ධතිය තුලට ඇතුල් කෙරෙන ආර්ථික මන්දගාමිත්වයන් සමඟ, 2008 බිඳ වැටීමේ තැන් පටන් අර්බුදය ඔද්දල් වී තිබේ. අමාරුවේ වැටී ඇති වත්කම් වලට සහන සැලසීමේ වැඩ සටහන නොහොත් ටාප් අධීක්ෂණය කරන කොන්ග්‍රස් අධීක්ෂණ මඬුල්ල මෑතකදී පලකල වාර්තාවකට අනුව එක්සත් ජනපදයේ ලොකුම බැංකු 19 ගිනුම් ගත විස සහිත එක් වත්කම් ගනයක වටිනාකම, වර්ෂය ආරම්භයේ තිබුණාට වඩා දැන් සියයට 14.3 කින් ඉහල ගොස් තිබේ.

ග්ලැස්කින් ෂෆ් යන කැනේඩියානු ආයෝජන සමාගමක ප්‍රධාන අර්ථශාස්ත්‍රඥ ඩේවිඩ් රොසෙන්බර්ග් එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය පිලිබඳව අගෝස්තු 10 වන දින ප්‍රසිද්ධියට පත්කල ප්‍රකාශයක් තුළ සඳහන් කරන්නේ, එස්ඇන්ඩ්පී 500 දර්ශකය එහි පහත්ම අගය වාර්තා කල මාර්තු 9 දින පටන් ගතවූ මාස පහ තුළ අත්කර ගත් සියයට 49 ක වර්ධනය, “1930 ගනන් වලින් පසුව අත් නොදුටු” දෙයක් බවය.

පශ්චාත් යුද්ධ කාල පරිච්ඡේදය තුළ කොටස් වෙලදපොල පසුබැමේ පහත් අගයක සිට සියයට 49 ක වර්ධනයක් අත්කර ගැනීමට ගතව ඇති කාලය සාමාන්‍යයෙන් මාස 18 කි. කොටස් වෙලදපොලේ සියයට 49 ක ප්‍රගතියක් ඇතිවූ අවස්ථාවක සාමාන්‍යයෙන් මූර්ත දෛනි සියයට 4.5 ක ප්‍රසාරනයක් ද සේවා නියුක්තිය රැකියා 850,000 කින් ද ව්‍යාපාරික ලාභ සියයට 12 කින් හා බැංකු නය දීම් සියයට 5 ක

වැඩිවීමක් ද පෙන්වුම් කර තිබේ. රොසෙන්බර්ග් තවදුරටත් එසේ පවසයි.

එසේ වුවත් දැන් මූර්ත දේනී, සේවා නියුක්තිය, ව්‍යාපාරික ලාභ හා බැංකු නයදීම් තවමත් පහත වැටෙමින් තිබේ. “ආර්ථික ප්‍රගතියේ අඩමාන සලකුණු වලට වැඩි කිසිවක් නොමැති වූවත්, කොටස් වෙළඳපොළෙහි මේසා කෙටි කාල පරාසයක් තුළ මේසා පරිමානයක වර්ධනයක් මීට පෙර අප අත්දැක නැත. මේසා පරිමානයක යලි රැස්කැමක් සිදුවූයේ, 1932 වසරේ අවසන් වශයෙන් සියයට 82 ක පහත් අගයකට කඩා වැටීමට පූර්වයෙන්, 1930 වසරේදී ඇතිවූ කැලෑ වලස් වෙළඳපොළෙහි රැස්කැම ලෙස පමණි.” යයි ඔහු ප්‍රකාශ කරයි.

“1930 ගනන් වල මුල් වසරවලින් පසුව ව්‍යාපාර වස්තු වෙළඳපොළෙහි අතිශයින්ම සමපේක්ෂණ ගතික-ධාවනය මෙයයි. අපේ අතෙහි ඇත්තේ විරැකියාව, අඩු ආදායම්, අඩු ලැබීම්, අඩු ලාභ හා අඩු පාරිභෝගිකයන් සහිත පුනර්ජීවනයකි. එය ඒ වර්ගයේ එකකි.” යනුවෙන් ඔහු නිමා කරයි.

එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික කටයුතු පිලිබඳ මෑතක පලවූ දත්ත පලකරන්නේ මෙම නිගමනයයි.

* වාර්තාගතවූ ආහාර හා ඉන්ධන මිල ගනන් හේතුකොට ගෙන පසුගිය මාසයේ නිෂ්පාදකයා සලකුණු කරන මිලෙහි සියයට 0.9 ක පහල යෑමක් 18 වන දින කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව සටහන් කලේය. පසුගිය දොළොස් මාසය පුරා අත්විඳි නිෂ්පාදකයාගේ මිලෙහි පහත වැටීම, හැට වසරකට පෙර වාර්තා තැබීම ආරම්භවූ තැන් පටන් ඇතිව තිබෙන තියුණුම වැටීමයි. අලුත්ම මාසික පිරිහීම ඇඟවුම් කරන්නේ අඛණ්ඩ අවධමනාත්මක ප්‍රවණතා ය.

* නය අර්බුදය ඔද්දල් කරමින් බැංකු වලින් සියයට 30 ක්ම, කුඩා ව්‍යවසායික හා පාරිභෝගික නය සඳහා කොන්දේසි තව දුරටත් දැඩි කරමින් සිටින බව මහ බැංකු සමීක්ෂනයකින් හෙලිකරගෙන තිබේ. ෆෙඩරල් ආන්ඩුවේ ඇප දීමේ මුදල් බැංකු විසින් මඩිගසමින් සිටියි. වත්කම් පිටුබලය සහිත සුරැකුම් මත නය පහසුකම් නොහොත් ටැල්ෆ් වැඩ සටහන වසර අවසානය දක්වා දීර්ඝ කරන බව මහ බැංකුව විසින් නිවේදනය කොට ඇති අතර, නය මුදාහැරීමට බැංකුවලට බල කෙරෙන කිසිදු පියවරක් ගැනීමෙන් හාන්ඩාගාර දෙපාර්තමේන්තුව හා මහ බැංකුව වැලකී සිටියි. මෙම වැඩසටහන යටතේ මහ බැංකුව විසින් මෝටර් රථ, ක්‍රෙඩිට් කාඩ්, ව්‍යාපාර හා වානිජ්‍ය දේපල

නය මගින් පිටුබලය සපයන බැංකු සතු සුරැකුම් මිලට ගැනීමේ යෙදී සිටියි.

* ජුනි සිට ජූලි දක්වා සිල්ලර වෙළඳාම සියයට 0.8 කින් වර්ධනය වනු ඇති බවට විශ්ලේෂකයන් බලාපොරොත්තු පලකොට තිබුණු නමුත්, පසුගිය සතියේ නිකුත් කල වෙළඳ දෙපාර්තමේන්තුවේ සංඛ්‍යාවන්ට අනුව එය සියයට 0.1 කින් පහත වැටුණි. මෝටර් රථ අලෙවිය අත්හල පසුව සිල්ලර වෙළඳමේ වැටීම සියයට 0.6 ක් විය. රිටේල් මෙට්‍රික්ස් සමාගමේ සමීක්ෂනයකින් ගනන් බලා ඇත්තේ වෙළඳාම එක දිගට පහත වැටෙන නමවන කාර්තුවට සිල්ලර වෙළඳුන් ඉක්මනින්ම ලඟාවනු ඇති බවටය.

නිවාස පිලිබඳව වෙළඳ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 18 වන දින සිට නිකුත්කිරීමට පටන්ගෙන ඇති සංඛ්‍යාවන්ට අනුව ජුනි මාසයට වඩා ජූලි මාසයේදී, නව නිවාස ඉදිකිරීම් සියයට 1 කින් ද, ගොඩනැගිලි බලපත්‍ර සියයට 1.8 කින් ද, සාදා නිම කල නිවාස සියයට 0.9 කින් ද පහත වැටී තිබේ.

* රියල්ටි ට්‍රැක් ආයතනය පෙන්වුම්කර ඇත්තේ, පසුගිය පස් මාසයේ වාර්තා තැබූ තෙවෙනි මාසය බවට පත්වෙමින් පසුගිය මාසයේ ගොනුකල නිවාස අත්පත්කර ගැනීම් පිලිබඳ නව වාර්තාවක් තබා ඇති බවයි. නිවාස නය පැහැර හැරී බවට නිකුත්කරන නිවේදන, වෙන්දේසියේ දැමීම් හා යලි ලේඛනගත කිරීම් වසරකට පෙර තිබූ මට්ටමින් සියයට 32 කින් ද මසකට පෙර තිබූ මට්ටමින් සියයට 7 කින් ද ඉහල ගොස් 360,000 කරා ලඟා විය.

* නැෂනල් ඇසෝසියේෂන් ඔෆ් රියල්ටර්ස් ට අනුව දෙවන කාර්තුව තුළ අලෙවිකල නිවාසවලින් තුනෙන් එකකටත් වඩා එක්කෝ අත්පත්කරගත් නිවාස නැතහොත් හදිසි විකුණුම් වන “ආපදා අලෙවිය” විය. දේපල මිල ගනන් එක දිගට පහත වැටෙන අතර, මධ්‍යම තරමේ නිවසක වටිනාකම දෙවන කාර්තුව තුළ ඩොලර් 174,000 ක් කරා එනම් වසරකට පෙර තිබූ මිලෙන් සියයට 15.6 ක පහත අගයකට ලඟාවිය.

මෙම ගනන් හිලවී පිටුපස ඇත්තේ සමාජ දුගීභාවයයි. ලෝකයේ අනෙකුත් දියුණු ධනේශ්වර රටවල ආන්ඩු මෙන්ම ජනාධිපති බරක් ඔබාමා පරිපාලනයේ ද මූලෝපාය වන්නේ ආර්ථික අර්බුදයේ සම්පූර්ණ බර වැඩිකරන ජනතාවගේ කර මත තැබීමයි. ඒ අතරම මිලිටරිවාදයේ හා යුද්ධයේ අවතාරය නඟා සිටුවමින් සෑම ජාතික පාලක පැලැන්තියක්ම සිය තරගකරුවන් අභිබවා යාමට දරන උත්සාහයේදී ජාතිකවාදී හා ආරක්ෂණවාදී ප්‍රවණතාවන් ඉස්මතු කරවයි.